

חמה It cannot overpower

חמה אינו כופה –

OVERVIEW

צדקה states that חמה has the power to be 'אף'; however (even) צדקה cannot be כופה the more powerful (wrath of) 'חמה'. Our תוספות cites a contradictory גמרא.

תוספות asks:

תימה¹ דבפרק ארבעה נדרים (דף לב,א) אמרינן² דחמה משה הרגו:

It is astounding! For in גמרא states that חמה killed משה.

תוספות does not resolve the contradiction.

SUMMARY

From the גמרא in נדרים it appears that חמה is more powerful than אף.

THINKING IT OVER

The גמרא in נדרים states³ that there are two (types of) חמה; one which משה killed and the other from which משה was afraid. What is תוספות question; the חמה that משה killed is indeed weaker than אף; however the remaining חמה is stronger than אף, which is in accordance with out גמרא that חמה אינו כופה (referring to the more powerful חמה)?⁴

¹ See פירוש (in ח"א) who suggests that perhaps instead of תימה (and a question) it should read משה (an explanation). תוספות is proving that ר' יצחק argues on the previous statement that משה גדול וכו' בסתר יותר ממה וכו'. The translation here (however) follows our גירסא. See מהר"ם.

² The גמרא there (regarding משה's tardiness in making a ברית for his son) reads: דרש רבי יהודה בר ביזנא בשעה שנתרשל משה רבינו מן המילה באו אף וחימה ובלעוהו ולא שיירו ממנו אלא רגליו מיד ותקה צפורה צור ותכרות את ערלת בנה מיד וירף ממנו באותה שעה ביקש משה רבינו להורגן שנאמר הרף מאף ועזוב חמה, ויש אומרים לחימה הרגו שנא' חמה אין לי, והכתיב כי יגורתי מפני האף והחמה, תרי חימה הו, ואיבעית אימא גונדא דחימה (חיל שלו אבל איהו גופיה נהרג [רש"י]).

question seems to be that from חמה's statement (אף כופה חמה אינו כופה) it appears that חמה is stronger than אף. However from the גמרא in נדרים it appears that אף is stronger than חמה (for חמה killed משה but not אף).

³ See footnote # 2.

⁴ See מהר"ם.